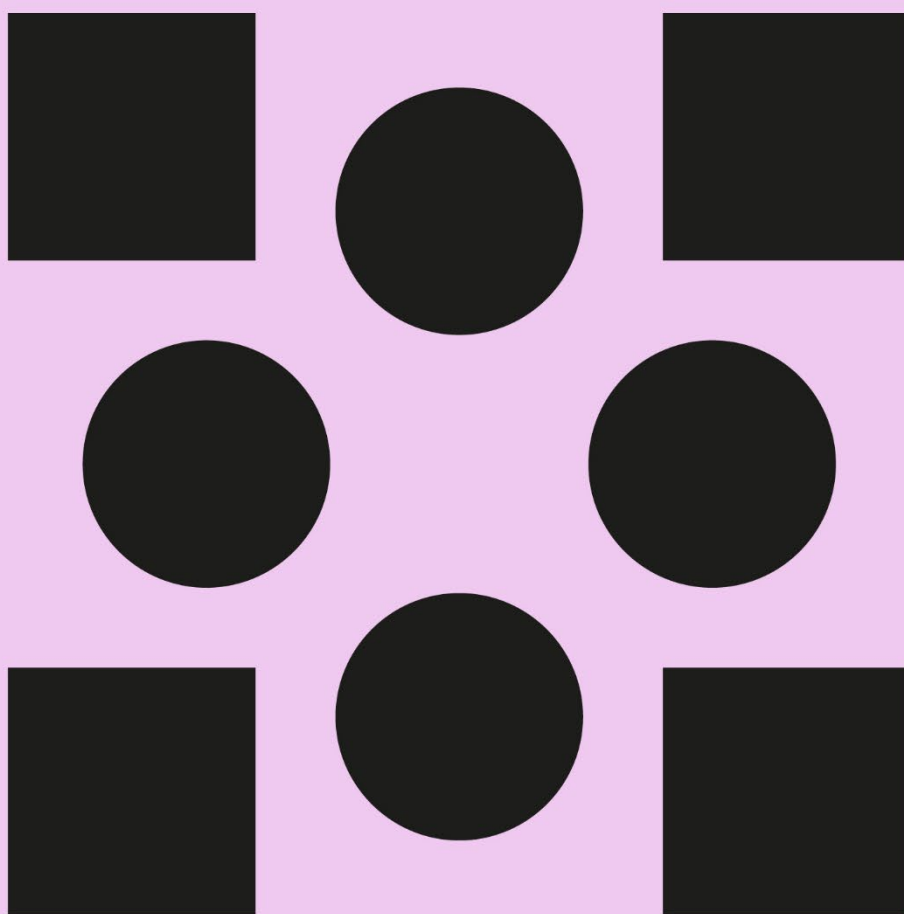

La cultura no és soroll

Contenido

I.- Introducció	3
II.- Marc legal	4
II.1.- Normativa europea	4
II.2.- Normativa estatal	5
II.3.- Normativa autonòmica	7
II.4.- Normativa municipal	7
III.- El tractament dels esdeveniments culturals en la normativa sobre contaminació acústica	8
IV.- La necessària ponderació entre la protecció de la salut, el medi ambient i la intimitat personal i familiar i els drets culturals.....	11
V.- El cas particular de Catalunya	20
VI.- Conclusions.....	24

I.- Introducció

En els darrers anys s'ha obert un intens debat entorn de si la normativa relativa a la contaminació acústica regula o no de manera adequada els nivells sonors emesos per les activitats culturals i musicals que s'organitzen als diferents espais, com ara les sales de música, concerts i festivals.

D'una banda, ens trobem amb una regulació que, per tal de garantir la defensa del dret a la salut (article 43 de la Constitució espanyola) i el medi ambient (article 45 de la Constitució), així com del dret a la intimitat personal i familiar (article 18.1 de la Constitució) davant la contaminació acústica, dona un tractament equivalent al soroll procedent de la circulació viària, el transport ferroviari, el transport aeri i qualsevol activitat, que al so emès per les manifestacions culturals i musicals.

Aquesta circumstància provoca que els promotors d'activitats culturals i musicals i els seus creadors es trobin amb dificultats per dur-les a terme.

D'altra banda, són molts els textos internacionals, europeus, nacionals i autonòmics que invoquen la importància que els poders públics garanteixin l'exercici dels drets culturals i, de manera especial, el dret a la llibertat de creació i producció artística, així com el dret d'accés i de participació en la vida cultural, contemplats tots ells als articles 9, 20 i 44 de la nostra Constitució.

Aquesta doble realitat està generant una tensió jurídica entre uns i altres drets i la consegüent dificultat de determinar quin ha de prevaler en l'organització de les activitats culturals i musicals expressades.

En aquest context, la Fundació Gabeiras juntament amb l'Associació de Sales de Concerts de Catalunya (ASACC) han considerat essencial la realització d'una anàlisi jurídica sobre els drets concurrents i sobre les possibles millores normatives que poden contribuir a pal·liar la inseguretat jurídica que ocasiona la circumstància descrita.

A aquest efecte, ambdues entitats han organitzat una Aula titulada “La cultura no és soroll”¹ en què el Professor titular de Dret Constitucional de la Universitat de Sevilla, Víctor Vázquez, duu a terme l'anàlisi expressada. I també han impulsat l'elaboració del present informe.

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=8I2cl7DucPs>

II.- Marc legal

El marc legal que actualment regula la contaminació acústica al nostre país està integrat per la normativa europea, estatal, autonòmica i municipal.

A continuació, analitzarem els aspectes essencials de cadascuna.

II.1.- Normativa europea

El *Llibre Verd sobre la política futura de lluita contra el soroll* publicat el mes de novembre de 1996² va ser el primer document en què la Comissió Europea va abordar la problemàtica en matèria de contaminació acústica, centrant-se de manera especial en quatre fonts d'emissió, en concret, a la circulació viària, al transport ferroviari, al transport aeri i a la maquinària a l'aire lliure.

Transcorreguts més de cinc anys el document expressat va conduir a l'aprovació de la *Directiva 2002/49/CE, de 25 de juny de 2002, sobre avaluació i gestió del soroll ambiental*, que es va centrar en l'establiment d'un enfocament comú per a tots els Estats membres basat en un conjunt de mesures, entre les quals es trobava l'elaboració de mapes de sorolls i els seus corresponents plans d'acció. Així mateix, a través d'aquesta Directiva es van establir unes bases que permetessin la configuració de mesures comunitàries per reduir els sorolls emesos per vehicles i infraestructures de ferrocarril i carretera, aeronaus, equipament industrial i ús a l'aire lliure i màquines mòbils. Tot això, per prevenir i reduir el soroll ambiental quan els nivells d'exposició poguessin tenir efectes nocius en la salut humana, així com de mantenir la qualitat de l'entorn acústic.

Hem de destacar que l'esmentada Directiva va definir el "soroll ambiental" com el so exterior no desitjat o nociu generat per les activitats humanes, inclòs el soroll emès pels mitjans de transport, pel trànsit rodat, ferroviari i aeri i per emplaçaments d'activitats industrials com els descrits a l'annex I de la Directiva 96/61/9 del Consell, de 24 de setembre de 1996, relatius a la prevenció i al control integrats de la contaminació.

Gairebé tretze anys després es va publicar la *Directiva 2015/996, de 19 de maig de 2015, per la qual s'estableixen mètodes comuns d'avaluació del soroll* centrats especialment en quatre fonts: el trànsit viari, el trànsit ferroviari, el soroll industrial i el transport aeri.

² <https://eur-lex.europa.eu/ES/legal-content/summary/action-against-noise-green-paper.html>

Tot seguit, es va aprovar la Directiva 2002/49/CE, de 4 de març, per la qual s'estableixen mètodes d'avaluació per als efectes nocius del soroll ambiental, adreçats de manera especial al soroll viària, ferroviari i aeri.

Finalment i de manera més recent, es va publicar la *Directiva Delegada 2021/1226, de 21 de desembre de 2020*, per la qual es van introduir modificacions en els mètodes comuns per a l'avaluació del soroll, que afecten el càlcul del soroll viari, ferroviari, industrial i aeroportuari.

De la lectura de les Directives referenciades es pot comprovar que totes es troben essencialment orientades al control del soroll provinent del trànsit viari i ferroviari, del transport aeri i de la indústria. És a dir, cap no es refereix al so provinent dels esdeveniments culturals i musicals.

II.2.- Normativa estatal

En l'àmbit nacional, la transposició a l'ordenament jurídic espanyol de la Directiva 2002/49/CE, abans ressenyada, es va dur a terme a través de la *Llei 37/2003, de 17 de novembre, del soroll*, la qual, segons s'estableix a la seva Exposició de Motius, persegueix la defensa del dret a la salut (article 43 CE), així com del dret a la intimitat personal i familiar (article 18.1 de la CE) davant de la contaminació acústica.

En aquesta línia, el seu objecte és "prevenir, vigilar i reduir la contaminació acústica, per evitar i reduir els danys que se'n poden derivar per a la salut humana, els béns o el medi ambient"

Per a la millor comprensió de l'abast del seu objecte, la norma defineix la "contaminació acústica" com "la presència a l'ambient de sorolls o vibracions, sigui quin sigui l'emissor acústic que els origini, que impliquin molèstia, risc o dany per a les persones, per al desenvolupament de les seves activitats o per als béns de qualsevol naturalesa, o que causin efectes significatius sobre el medi ambient".

Pel que fa al contingut, hem de ressaltar certs aspectes.

D'una banda, explicita que la norma és aplicable a tots els emissors acústics, siguin de titularitat pública o privada.

D'altra banda, introdueix una classificació mínima d'àrees acústiques, en atenció a l'ús del sòl de que es tracti (en concret, sòl d'ús residencial; ús industrial; ús recreatiu i d'espectacles; ús terciari, ús sanitari, docent i cultural, que requereixi especial protecció contra la contaminació acústica; sectors del territori afectats a sistemes generals d'infraestructures de transport, o altres equipaments públics que els reclamin; espais naturals que requereixin

una especial protecció contra la contaminació acústica)³ i disposa que serà el Govern qui definirà els objectius de qualitat acústica aplicables a cada àrea.⁴

I, d'altra banda, preveu la possibilitat que les administracions públiques competents acordin la suspensió temporal de l'obligació de complir els objectius de qualitat acústica d'una àrea determinada, quan així sigui necessari per a l'organització d'actes d'especial projecció oficial, cultural, religiosa o de naturalesa anàloga. A la mateixa línia, preveu la possibilitat que els titulars d'emissors acústics sol·licitin a l'Administració competent, per raons degudament justificades i acreditades mitjançant el corresponent estudi acústic, la suspensió provisional dels objectius de qualitat acústica aplicables a la totalitat o part d'una àrea acústica.

Així tenint en compte que l'Administració competent només podrà acordar la suspensió provisional sol·licitada en el cas que el titular emissor acrediti que les millors tècniques disponibles no permeten el compliment dels objectius la suspensió dels quals pretén.⁵

Es pot observar que el legislador, conscient que els drets constitucionals, l'exercici dels quals pretenen garantir la norma (en concret, el dret a la protecció de la salut, contemplat a l'article 43 de la CE; el dret a gaudir d'un medi ambient adequat, previst a l'article 45 de la CE; i el dret a la intimitat personal i familiar, consagrat a l'article 18) no són absoluts, en la mesura que troben el seu límit en l'exercici d'altres drets igualment reconeguts a la Constitució com ara els drets culturals, va recollir a la norma la possibilitat que l'Administració acordi la suspensió dels objectius de qualitat acústica. Tot i així no va concretar els criteris d'aplicació per a l'adopció d'aquest acord, motiu pel qual actualment aquest últim està subjecte a la decisió discrecional de l'Administració.

En desplegament de l'esmentada Llei 37/2003, de 17 de novembre i amb la finalitat de completar la transposició de la Directiva 2002/49/CE, es van aprovar tant el *Reial Decret 1513/2005, de 16 de desembre, pel qual es desplega la Llei 37/2003, de 17 de novembre, del soroll, pel que fa a l'avaluació i la gestió del soroll ambiental*⁶, com el *Reial decret 1367/2007, de 19 d'octubre, pel qual es desenvolupa la Llei 37/2003, de 17 de novembre, del soroll, pel que fa a zonificació acústica, objectius de qualitat i emissions acústiques*⁷.

Mitjançant aquest darrer Reial decret, es van establir els objectius de qualitat acústica per a cada àrea i es van regular els emissors acústics fixant-se valors límit d'emissió o d'immissió.

³ Art. 7

⁴ Art. 8

⁵ Art. 9

⁶ Els annexos II i III del Reial Decret 1513/2005, de 16 de desembre, van ser objecte de modificació mitjançant l'Ordre PC/1319/2018, Ordre PCM/542/2021, de 31 de maig i l'Ordre PCM/80/2022, de 7 de febrer

⁷ El Reial Decret 1367/2007, de 19 d'octubre, va ser objecte de modificació mitjançant el Reial Decret 1038/2012, de 6 de juliol

Des de la seva aprovació tant la Llei 37/2003 com els dos reials decrets referits s'han configurat com la normativa bàsica sobre el soroll en l'àmbit estatal, sense perjudici del seu desenvolupament posterior per la pràctica totalitat de les comunitats autònomes.

A més de les normes anteriors, no volem deixar d'esmentar que hi ha determinats focus emissors de soroll i vibracions que es troben regulats per una normativa específica, com ara, entre d'altres, la maquinària d'ús a l'aire lliure,⁸ els vehicles automòbils,⁹ o les aeronaus i aeroports.¹⁰

II.3.- Normativa autonòmica

Com hem assenyalat, la Llei 37/2003 i els dos Reials Decrets que la desenvolupen constitueixen el marc general en matèria de soroll al nostre país i la major part de les diferents Comunitats Autònomes han aprovat les normes corresponents, la relació de les quals s'inclou com a Annex I a aquest informe.

Cal destacar que la pràctica totalitat de les normes autonòmiques, en línia amb la Llei estatal, contemplem la possibilitat de suspensió temporal dels objectius de qualitat acústica per raó de l'organització d'actes culturals. Si bé i igual que la norma estatal, no estableixen criteris d'aplicació per a la presa de la decisió, de manera que la possible suspensió queda subjecta a la discrecionalitat de l'Administració competent.

II.4.- Normativa municipal

Per la seva banda, els diferents municipis es troben facultats per aprovar les seves respectives Ordenances en matèria de soroll, que tenen en compte el que estableix la normativa estatal i, si escau, en l'autonòmica que els sigui aplicable.

⁸ Reial Decret 212/2002, emissions sonores de determinades màquines d'ús a l'aire lliure.

⁹ Decret 1439/1972, homologació de vehicles automòbils referit al soroll.

¹⁰ Reial Decret 1257/2003, procediments de restriccions amb el soroll en aeroports. Reial Decret 1422/1992, sobre limitació de l'ús d'avions de reacció subsònics civils.

III.- El tractament dels esdeveniments culturals en la normativa sobre contaminació acústica

Com hem assenyalat, la protecció contra la contaminació acústica de què porta la causa el marc normatiu estatal i autonòmic analitzat deriva del mandat constitucional que recau sobre els poders públics de protegir la salut (article 43 de la CE), i el medi ambient (article 45 de la CE); així com de la necessitat de garantir l'exercici del dret a la intimitat personal i familiar (article 18.1 de la CE), igualment conegut com el dret al descans.

D'aquesta manera, l'objectiu principal del conjunt de normes referenciades consisteix en la tutela dels drets expressats.

En aquest context, els diferents textos normatius contempnen diversitat de focus emissors de contaminació acústica i disposen els corresponents límits de soroll.

Pel que fa als espectacles públics i altres esdeveniments culturals, preveuen l'aplicació idèntics límits que als diferents focus emissors de soroll, sense tenir-ne en compte el valor artístic i cultural. I, així mateix i com hem apuntat a l'apartat anterior, contempnen en termes absolutament genèrics i indeterminats la possible adopció per les administracions públiques competents de les mesures necessàries que deixin en suspens temporalment els objectius de qualitat acústica per possibilitar-ne la celebració, quan això sigui necessari.

Tot i això, més enllà de la possibilitat de suspensió expressada -que, dit sigui de pas, pateix una falta absoluta de concreció i sotmet la possibilitat de celebrar esdeveniments i activitats culturals a la discrecionalitat de l'Administració- crida l'atenció la inexistència de preceptes que distingeixin els espectacles i altres manifestacions culturals de qualsevol focus emissor als efectes del soroll que puguin transmetre al medi ambient, locals o habitatges confrontants.

És a dir, les normes vigents donen el mateix tractament al soroll emès per una obra, el trànsit, els mitjans de transport, la indústria i el comerç que, al so provinent d'una manifestació cultural o musical.

I això, malgrat l'existència d'evidències científiques que apunten els efectes positius dels esdeveniments musicals i activitats culturals per a la salut.

Així, podem esmentar com a exemple els estudis Global Council on Brain Health. (2020). "La música en nuestras mentes : El gran potencial de la música para promover la salud cerebral y el bienestar mental"¹¹; ICRPC. (2012). ¿Cuál es la evidencia sobre el papel de las artes en la mejora de la salud y el bienestar?¹²; Koelsch, S., Formetz, J., Sack, U., Bauer, K., Hohenadel, M., Wiegel, M., Kaisers, U. X., & Heinke, W. (2011). Effects of music listening on cortisol levels and propofol consumption during spinal anesthesia. *Frontiers in Psychology*¹³; i Levitin, DJ (2019). *Medicine's melodies: Music, health and well-being*. Minerva Schools at KGI and McGill University.¹⁴

Resulta igualment destacable el recent acord interministerial adoptat el mes d'octubre del 2025 pels ministeris de Sanitat i Cultura per coordinar les polítiques sanitàries i promoure una acció integrada que reconegui i reforci les interrelacions entre salut i cultura, amb l'objectiu d'impulsar el benestar integral de la població especialment en l'àmbit de la salut mental.¹⁵

El tractament equivalent a què ens hem referit cristal·litza en l'aplicació d'uns límits de soroll excessivament rígids per a les manifestacions culturals i musicals, degut, com hem assenyalat, a l'absència de reconeixement del seu valor com a expressions artístiques i culturals i, fins i tot, dels efectes favorables per a la salut.

Això ha suscitat un intens debat entorn de l'equiparació que fa la regulació de la “música i la cultura” amb el “soroll”, promogut especialment per diferents agents del món de la cultura i l'espectacle, l'interès del qual és que se separi l'activitat musical i cultural de la normativa sobre la contaminació acústica, i sigui objecte d'una regulació especial, que tingui en compte, més enllà dels drets de protecció de la salut, el medi ambient i la intimitat personal i familiar, els drets culturals igualment contemplats a la constitució. En especial, el dret a la llibertat de creació i producció artística (article 20.1b) de la CE), així com el dret d'accés i de participació en la vida cultural en condicions d'igualtat (articles 9 i 44 de la CE).

¹¹ https://www.aarp.org/content/dam/aarp/health/brain_health/2020/08/gcbh-music-report-spanish.doi.10.26419-2Fpia.00103.007.pdf

¹² https://icrpc.cat/es/catalogo/c/410-cual-es-la-evidencia-sobre-el-papel-de-las-ar.html?utm_source=chatgpt.com

¹³ <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3110826/#abstract1>

¹⁴ https://mmd.iammonline.com/index.php/musmed/article/view/711/pdf_1

¹⁵ https://www.cultura.gob.es/actualidad/2025/10/251008-sanidad-y-cultura-salud-mental.html?fbclid=PAad-GRzdgNUUctleHRuA2FibQlxMQABpObupTiOx_n0e8MwW3ylsCX5C1-tYf4W0Ndq_jDdtvCQtFLzdG81QPFdnZz2_aem_g1M06XvwZ197iivP6BRZIQ

En línia amb la reivindicació descrita, el mateix sector comparteix un argumentari que parteix de la premissa bàsica que “música no és soroll”¹⁶, fins al punt que aquesta ha estat adoptada fins i tot com a eslògan per certes associacions representatives¹⁷.

Si acudim a la definició que ofereix la Reial Acadèmia Espanyola de cadascun dels termes, observem que no hi guarda cap relació l'una amb l'altra. Així, mentre el terme “soroll” es defineix com a “*so inarticulat, generalment desagradable*”, la música es defineix com a “*melodia, ritme i harmonia, combinats*” o com “*l'art de combinar els sons de la veu humana o dels instruments, o d'uns i altres alhora, de manera que produeixin delit, commovent la sensibilitat, ja sigui alegre, ja tristament*”.

Dit això si bé entenem que la música i la cultura no puguin ni quedar totalment excloses de la normativa sobre contaminació acústica ni sacrificar de forma absoluta el dret al descans dels i les veïnes, sinó que considerem que totes dues haurien de tenir un tractament singular, ja sigui a les normes vigents a les normes particulars com succeeix en els casos exposats més amunt (maquinària, automòbils o aeroports), o, fins i tot, en les normes sobre espectacles públics.

Encara més, aquest tractament hauria d'estar orientat, en tot cas, per la necessitat de tutelar, no només els drets constitucionals relatius a la protecció de la salut, el medi ambient i la intimitat personal i familiar, sinó també els drets culturals igualment contemplats a la constitució referits a la llibertat de creació i producció artística, així com a l'accés i la participació en la vida cultural en condicions d'igualtat. Sobre aquest darrer aspecte aprofundirem en el següent apartat.

¹⁶ Las Leyes de Espectáculos desde la Cultura, Editorial La Cultivada, 2020. https://lacultivadaediciones.es/wp-content/uploads/2021/12/20210518-Leyes-Especta%CC%81culos_LIBRO.pdf

¹⁷ En aquest sentit, cal citar a l'Asociación Estatal de Salas Privadas de Música en Directo (ACCES), a Espanya, o Live DMA, associació europea de sales de concerts; els manifest del qual sobre la música i soroll pot consultar-se a través del següent enllaç: https://www.live-dma.eu/wp-content/uploads/2019/07/WHITE-PAPER_MUSIC-IS-NOT-NOISE_CASTELLANO.pdf

IV.- La necessària ponderació entre la protecció de la salut, el medi ambient i la intimitat personal i familiar i els drets culturals

Son molts els instruments jurídics, tant internacionals i europeus com nacionals i autonòmics, que han posat de manifest la importància de la cultura, fins al punt que han cristal·litzat en el seu reconeixement com a bé públic mundial, essencial, bàsic i de primera necessitat, a través de les declaracions institucionals de la UNESCO i de les institucions comunitàries i estatals de la cultura, entre les quals podem esmentar les Declaracions adoptades al si de Mondiacult 2022 i 2025, la Declaració de Cáceres aprovada en el mes de setembre de 2023 pels Ministres de Cultura de la UE i la Llei 10/2007, de 22 de juny, de la lectura, del llibre i de les biblioteques, després de la seva reforma duta a terme l'any 2020.

Així mateix, molts dels textos jurídics esmentats han destacat la necessitat de garantir l'exercici dels drets culturals, els quals han estat objecte de desenvolupament, amb més o menys intensitat, per part de molts.

Començant per l'àmbit internacional, cal destacar la Declaración Universal de Drets Humans, proclamada per l'Assemblea General de les Nacions Unides a París, el 10 de desembre de 1948, la qual per primera vegada va elevar els drets culturals al rang de drets humans.

De manera més recent ha tingut lloc la *Conferència Mundial de la UNESCO sobre les Polítiques Culturals i el Desenvolupament Sostenible* celebrada a Barcelona els dies 29 de setembre a l'1 d'octubre (coneguda com a *MONDIACULT 2025*), a la Declaració Final de la qual s'ha reconegut la cultura com a dret humà i com a bé públic mundial amb valor intrínsec.

Per la seva banda, en l'àmbit europeu la importància de la cultura i de la diversitat cultural es troben expressament reconegudes tant a la *Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea* com al *Tractat de Funcionament de la Unió Europea*.

En l'àmbit nacional ens trobem amb la *Constitució* espanyola, en el Preàmbul de la qual se situa en pla d'igualtat al progrés cultural juntament amb el progrés econòmic, significant

que sense cultura no és possible assolir la dignitat vital, com tampoc no és possible fer-ho sense el progrés econòmic. Ens referim, en concret, a la frase “*La Nació Espanyola, desitjant (...) promoure la llibertat i el bé de tots els que la integren, proclama la seva voluntat de: (...) promoure el progrés de la cultura i de l'economia per assegurar a tothom una digna qualitat de vida*”.

El seu articulat també fa destacades mencions a la cultura i als drets culturals. Així, l'article 9.2 estableix que correspon als poders públics facilitar la participació de la ciutadania a la vida cultural i remoure els obstacles que la dificultin o impedeixin. A continuació, el seu article 20.1b) reconeix i protegeix el dret a la producció i creació artística, situant-lo al bloc de drets fonamentals reforçats del Títol I, Capítol II, Secció 1a de la Constitució. I el següent article 44 disposa que els poders públics promouran i tutelaran l'accés a la cultura a què tots tenim dret.

La cultura i els drets culturals també consten reflectits en els diferents Estatuts d'Autonomia i, si bé el grau d'intensitat en el tractament difereix entre els uns i els altres, la veritat és que tots ells els tenen presents.

Així, amb caràcter general tots ells proclamen la necessitat que les respectives comunitats autònomes promoguin l'accés a la cultura, així com la participació dels i les ciutadanes en la vida cultural.

En el cas d'Andalusia, preveu a més l'obligació que aquesta Comunitat adopti les mesures d'acció positiva que siguin necessàries per fer-ho.

Algunes comunitats autònomes com Andalusia, Comunitat Valenciana i Balears fan una menció especial als instruments europeus i internacionals de protecció dels drets humans. En particular, a la Declaració Universal de Drets Humans, als Pactes Internacionals de Drets Civils i Polítics i de Drets Econòmics, Socials i Culturals, al Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals i a la Carta Social Europea. D'aquesta manera, els seus Estatuts respectius fan una crida a la necessitat que els i les ciutadanes tinguin reconeguts tots aquells drets que es troben contemplats en diferents textos internacionals, entre els quals cal destacar el dret a la cultura.

Pel que fa al dret a la creació artística i al desenvolupament de les capacitats creatives, apareix esmentat en alguns Estatuts d'Autonomia, en concret, el de la Comunitat Aragonesa, Catalunya, les Canàries, Castella i Lleó i València. En el cas de les Canàries indica, a més, que "els poders públics canaris garantiran la pràctica d'activitats culturals, artístiques i formatives en condicions d'igualtat a tot el territori de les Canàries, promovent les accions i mesures necessàries". Per la seva banda, Catalunya afegeix que “els poders públics han de fomentar la creativitat artística i la conservació i difusió del patrimoni cultural de Catalunya”.

Finalment, l'obligació de les comunitats autònomes de conservar i posar en valor el patrimoni cultural i de promoure'l i difondre'l apareix recollit als Estatuts d'Autonomia d'Andalusia, Aragó, les Canàries, Catalunya, València i Castella-la Manxa.

Un cop feta l'anàlisi exposada, cal concloure l'existència d'un element comú entre tots els textos referenciats, consistent a situar la cultura en una posició de centralitat, per la importància que tenen en la configuració de la identitat personal i col·lectiva, així com en la salut i el benestar de les persones, com va tenir l'oportunitat de mostrar la pandèmia. I, també, per la seva rellevància econòmica, ja que cal no oblidar que la cultura constitueix una potent indústria professionalitzada i innovadora, que representa gairebé el 4% del PIB espanyol.

Aquest posicionament angular que el conjunt de textos ressenyats reconeix a la cultura i als drets culturals ha permès el reconeixement de “l'excepció cultural” i el seu reflex en algunes normes sectorials d'àmbit nacional i europeu. Així, a la normativa audiovisual¹⁸ s'han establert una sèrie de quotes per promoure els continguts audiovisuals europeus. Així mateix, a la normativa relativa als ajuts i subvencions¹⁹ s'ha previst l'exempció de certes obligacions en la concessió d'ajuts a la cultura i la conservació del patrimoni com a mesura per contribuir a la seva promoció.

La cultura, atenent les especificitats exposades, no pot ser tractada com una activitat econòmica a l'ús, sinó que requereix un tractament jurídic que en permeti el funcionament i el desenvolupament en la màxima intensitat, així com l'exercici ple dels drets culturals. En particular, el dret fonamental a la lliure creació i producció artística, el dret d'accés a la cultura per part de la ciutadania, sense el qual el primer no es podria exercir de manera plena, en la mesura que tota creació necessita un àmbit on poder transmetre's²⁰, i el dret de participació en la vida cultural.

En aquest sentit, l'“excepció cultural” s'ha d'implementar de manera transversal en les diferents normes sectorials que siguin aplicables a l'àmbit cultural -com és el cas de la normativa en matèria de contaminació acústica- per garantir l'exercici dels drets esmentats de manera plena i evitar que puguin patir qualsevol limitació que no estigui degudament justificada.

Així doncs, si bé és important preservar el dret a la intimitat dels i les veïnes i el seu dret al descans, és essencial fer-ho en equilibri i ple respecte dels drets culturals, donant un tractament diferenciat al soroll emès per qualsevol activitat pel que fa al so provinent de les activitats culturals i musicals.

D'altra manera, es conculcaran i sacrificaran els drets fonamentals a la llibertat artística i creativa, així com d'accés a la cultura i participació en la vida cultural, el reconeixement i el respecte dels quals són de compliment obligat d'acord amb l'ampli cos normatiu abans referit.

¹⁸ Articles 114 i següents de la Llei 13/2022, de 7 de juliol, de Comunicació Audiovisual, així com articles 13, 16 y 17 de la Directiva 2010/13, de 10 de març (després de la seva modificació per la Directiva 2018/1808, de 14 de novembre).

¹⁹ Reglament 651/2014, de 17 de juny.

²⁰ Victor Vázquez, Professor titular de Dret Constitucional de la Universitat de Sevilla, Aula “La cultura no es ruido”, disponible en el següent enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=8I2cl7DucPs>

I és en aquest punt que hem de portar a col·lació la necessitat de dur a terme un judici de ponderació²¹. Doncs com ha assenyalat el Tribunal Constitucional, en aquells casos en què un dret fonamental concorre amb un altre de la mateixa naturalesa, el seu exercici troba els seus límits en el respecte de l'altre i s'ha de procedir a la ponderació entre tots dos.

En aquest sentit, resulta il·lustrativa la Sentència del Tribunal Constitucional 284/2005, de 7 de novembre de 2005, mitjançant la qual s'atorga l'empara a un partit polític, i l'origen del recurs és la prohibició per part de la Delegació de Govern a Madrid d'una concentració pacífica comunicada per la representant del mateix partit. Mentre aquest darrer adduïa la vulneració dels drets fonamentals a la llibertat d'expressió, de reunió i manifestació i d'associació, la Delegació de Govern invocava el dret fonamental a la seguretat. Entre els fonaments de la Sentència hem de destacar el següent:

“Pel que fa als seus límits, hem dit, a la STC 42/2000, de 14 de febrer, que el dret de reunió “no és un dret absolut o il·limitat, sinó que, igual que els altres drets fonamentals, té límits” (SSTC 2/1982, de 29 de gener, FJ 5; 36/1982; de 16 de juny; 59/1990, de 29 de març, FFJJ 5 i 7; 66/1995; FJ 3; i ATC 103/1982, de 3 de març, FJ 1), entre els quals es troba tant l'específicament previst al mateix art. 21.2 CE —alteració de l'ordre públic amb perill per a persones i béns—, com aquells altres que venen imposats per la necessitat d'evitar que un exercici extralimitat d'aquest dret pugui entrar en col·lisió amb altres valors constitucionals” (FJ 2), cosa que també es dedueix de l'art. 10.1 CE. Per tant, en els casos en què hi hagi “raons fundades” que portin a la conclusió que els límits abans assenyalats no seran respectats, l'autoritat competent podrà exigir que la concentració es dugui a terme de manera respectuosa amb aquests límits constitucionals, o fins i tot, si no hi ha cap manera d'assegurar que l'exercici d'aquest dret els respecti, la podria prohibir. Ara bé perquè els poders públics puguin incidir en el dret de reunió constitucionalment garantit, ja sigui restringint-ho, modificant les circumstàncies del seu exercici, o prohibint-ho fins i tot, cal, tal com acaba d'assenyalar-se, que existeixin raons fundades, la qual cosa implica una exigència de motivació de la resolució corresponent (STC 36/1982, de 16 de juny) autoritat governativa a concloure que l'exercici del dret fonamental de reunió tal com va haver projectat pel seu promotor o promotors, produirà una alteració de l'ordre públic proscriu a l'art. 21.2 CE, o bé la desproporcionada pertorbació d'altres béns o drets protegits per la nostra Constitució.

(...)

La Constitució ha expressat amb tota claredat a l'art. 21.2 CE que les autoritats només podran prohibir les reunions en llocs de trànsit públic i manifestacions quan hi hagi raons fundades d'alteració de l'ordre públic, amb perill

²¹ Victor Vázquez, Professor titular de Dret Constitucional de la Universitat de Sevilla, Aula “La cultura no es ruido”, disponible en el següent enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=8I2cl7DucPs>

per a persones o béns, regla aquesta que ha estat reiteradament interpretada per la nostra jurisprudència en el sentit que les concentracions només es pot prohibir quan hi hagi raons fundades per concloure que de dur-se a terme quan hi hagi raons fundades per concloure que si es duu a terme es produirà una situació de desordre material al lloc de trànsit públic afectat, entenent per aquest desordre material el que impedeix el normal desenvolupament de la convivència ciutadana en aspectes que afecten la integritat física o moral de persones o la integritat de béns públics o privats. Per consegüent, només es pot entendre afectat l'ordre públic a què fa referència l'esmentat precepte constitucional quan el desordre extern al carrer posi en perill la integritat de persones o de béns (per totes, STC 66/1995, de 8 de maig, FJ 3). D'aquesta manera, només si la reiteració en l'exercici del dret fonamental provoca aquests problemes d'ordre públic, com pot passar si es pretén l'ocupació indefinida o excessivament perllongada en el temps d'un espai d'una manera que es posi en perill els béns i els drets que a les autoritats correspon protegir, és admissible la mesura de la prohibició, com es va admetre en el cas examinat en la STC 66/1995, 8 de maig."(el subratllat és nostre)

És igualment destacable la Sentència del Tribunal Constitucional 90/2006, de 27 de març del 2006 dictada en ocasió d'un recurs d'amparo interposat per un conjunt d'organitzacions sindicals per entendre vulnerat el seu dret de reunió en lloc de trànsit públic a causa de la supressió parcial per l'Ajuntament de Madrid de l'itinerari de la manifestació convocada per la possible alteració de l'ordre públic. Cal cridar l'atenció sobre els fonaments de la resolució que transcrivim a continuació:

"en una societat democràtica l'espai urba no només és un àmbit de circulació sinó també un espai de participació (STC 66/1995, de 8 de maig, FJ 3)". I per això hem enter que per poder restringir el dret de reunió s'hauran de ponderar, cas a cas, totes les circumstàncies específiques concurrents en cadascuna de les reunions, entre les quals figura el deure de l'autoritat governativa d'arbitrar les mesures adequades per garantir que les concentracions es puguin dur a terme als llocs i hores programades sense posar en perill l'ordre públic, i només en els supòsits molt concrets en què després de la ponderació de tals circumstàncies, s'arribi a la conclusió que la celebració d'aquestes reunions puguin produir prolongats col·lapses circulatòris que impedeixin l'accés a determinades zones, impossibilitant per complet d'aquesta manera la prestació de serveis essencials amb incidència en la seguretat de persones o béns -urgències mèdiques, bombers o policia- es poden considerar contràries al límit que estableix l'art. 21.2 CE les restriccions del trànsit que comporta l'exercici del dret de manifestació (STC 42/2000, de 14 de febrer, FJ 4).

(...)

Aquest Tribunal té declarat que el principi de proporcionalitat no constitueix un cànon de constitucionalitat autònom, sinó un criteri d'interpretació que permet enjudiciar possibles vulneracions de normes constitucionals concretes i, en especial, de drets fonamentals (STC 55/1996, de 28 de març FJ 3). Així aquest Tribunal ha estat reconeixent que la desproporció entre el fi perseguit i els mitjans emprats per aconseguir-ho pot donar lloc a un enjudiciament des de la perspectiva constitucional quan aquesta manca de proporció implica un sacrifici excessiu o innecessari dels drets que la Constitució garanteix (STC 55/1996, de 28 de març FJ 3 i les allà citades).

Per comprovar si la mesura restrictiva de l'exercici del dret de reunió supera el judici de proporcionalitat exigible cal constatar si compleix els tres requisits següents: la idoneïtat de la restricció per aconseguir l'objectiu proposat, que era la garantia de l'ordre públic sense perill per a persones i béns; la necessitat de la mateixa, en el sentit que no existia una altra mesura més moderada per a la consecució de tal propòsit amb la mateixa eficàcia; i, finalment, si aquesta era proporcionada en sentit estricte, és a dir, ponderada o equilibrada per derivar-se'n més beneficis o avantatges per a l'interès general que perjudicis sobre altres béns o valors en conflicte (SSTC 66/1995, de 8 de maig, FJ 5; 265/2000, de 13 de novembre, FJ 8).” (el subratllat és nostre)

Si bé les resolucions anteriors s'han dictat en relació amb el dret de reunió i la seva concurrència amb el dret a la seguretat i l'ordre públic, molts dels seus arguments jurídics són plenament aplicables a l'anàlisi que ens ocupa.

Així, de la lectura de sengles Sentències podem extreure'n les conclusions següents:

- I. Els drets fonamentals consagrats a la Constitució espanyola no són drets absoluts, en mesura que troben el seu límit en altres drets fonamentals amb què puguin col·lidir.
- II. En conseqüència, en aquells casos en què es produeix una col·lisió entre drets fonamentals, cal dur a terme un judici de ponderació que permeti determinar l'abast de la limitació eventual d'un dret respecte a un altre. En aquest procés, cal aplicar el principi de proporcionalitat i constatar-se la concurrència de tres requisits; és a dir, la idoneïtat, la necessitat i la proporcionalitat de la limitació pretesa.
- III. L'eventual limitació s'ha de basar, en tot cas, en raons fonamentades.

Si traslladem les conclusions expressades al suposat objecte d'estudi, podem afirmar que en l'organització d'esdeveniments musicals i culturals resulta preceptiu ponderar els drets fonamentals afectats, a saber; el dret a la intimitat personal i familiar, d'una banda, i el dret a la llibertat de creació i producció artística, d'altra banda. Evitant, en tot cas, el sacrifici d'algun dels dos drets de manera absoluta, ja que tan important és el descans dels veïns i les

veïnes com el dret dels i les creadores i de les empreses promotores de crear i produir contingut cultural, així com el dret del públic a tenir accés a aquest últim.

En aquest procés de ponderació resulta essencial analitzar els beneficis i sacrificis que pugui comportar qualsevol limitació, així com la seva idoneïtat, necessitat i proporcionalitat.

Així s'ha fet, per exemple, pel que fa al so de les campanes de les esglésies per cridar el culte, el qual, a través de nombroses Sentències, ha estat exclòs dels límits establerts per la normativa de contaminació acústica, a l'empara del dret fonamental a la llibertat religiosa.

Entre altres, podem esmentar la Sentència del Tribunal Superior de Justícia, de 14 de desembre de 2017 (RJCA\2017\892), que estableix que:

“No podem obviar, d'altra banda, el vessant religiós que planteja aquesta qüestió en tant que el repic de campanes és utilitzat per avisar de les celebracions litúrgiques i formen part de l'acte de culte, cosa que determina que l'expressió sonora analitzada s'integri en el dret fonamental a la llibertat religiosa. Això introdueix un nou element a tenir en compte, ja que ens trobem davant d'un conflicte entre diversos drets fonamentals proclamats per la Constitució d'una banda, el dret de llibertat religiosa i de l'altra el respecte a la integritat física i psíquica de les persones (article 15 CE) i el dret a la intimitat (art. 18).

S'han de ponderar en conseqüència els drets reconeguts a practicar els actes de culte, commemorar les festivitats i celebrar els ritus propis de la seva confessió amb les exigències derivades de la necessitat de protegir la salut del article 43 CE, o el dret a gaudir d'un medi ambient adequat per al desenvolupament de la persona reconegut a l'article 45 CE.

Es tracta doncs d'una excepció a la Llei del Soroll amb les modulacions fixades a la mateixa Ordenança, com són l'exigència que es tracti d'avisos vinculats al culte religiós i que no pot sobrepassar allò que es considera "ús tradicional"” (El subratllat és nostre)

Un altre exemple de ponderació el trobem a la acabada d'aprovar Llei 4/2005, de 26 de març, que afegeix un nou article 14 bis a la Llei 16/2002 de soroll de Catalunya, sota l'argument que “en els darrers temps s'han produït algunes queixes veïnals, sobretot a les grans ciutats, que evidencien la problemàtica sobre la contaminació acústica de les instal·lacions educatives i esportives, que pretén resoldre aquesta norma jurídica, amb l'objectiu de protegir els patis escolars com un dels màxims exponents de convivència de la infància i la joventut del país. La normativa acústica s'ha d'adequar a la realitat dels entorns educatius escolars i esportius perquè cap centre en vegi amenaçada la seva funció i tots els centres puguin oferir les millors prestacions dins dels límits generals establerts per l'ordenament jurídic sectorial.” El tenor literal del precepte esmentat és el següent:

“Article 14 bis. Nivells d'immissió de les activitats als centres educatius i als equipaments esportius.

Queden exclosos del compliment dels valors límit d'immissió sonora per a activitats fixats per aquesta llei, entenent que les emissions acústiques que generen són pròpies del desenvolupament normal de la vida en aquests espais:

a) Les activitats lectives, extraescolars, de temps lliure, culturals i esportives que es desenvolupen als centres educatius entre les 7 i les 21 hores.

b) Les activitats esportives que es desenvolupen als equipaments esportius registrats al Cens d'equipaments esportius de Catalunya, fora dels supòsits de la lletra a, entre les 9 i les 22 hores.”

Tot i això, la realitat és que la normativa relativa a la contaminació acústica, referida a l'apartat II del present informe, lluny de garantir la ponderació que ens ocupa, centra la seva atenció únicament en la protecció de la salut, medi ambient, intimitat, i sotmet la possible suspensió dels objectius de qualitat acústica, necessària per possibilitar la celebració d'esdeveniments culturals i musicals, a la decisió discrecional de l'Administració competent, amb la consegüent inseguretat jurídica que això provoca a tots els agents afectats; és a dir, a les empreses promotores d'aquests esdeveniments, a les persones creadores, al públic assistent i, fins i tot, a la mateixa Administració, que es pot trobar que la seva decisió sigui qüestionada pels tribunals.

La manca de certesa de la normativa vigent està provocant, alhora, que en l'àmbit judicial hi hagi una tendència majoritària a resoldre les reclamacions dels i les veïnes, que invoquen el seu dret a la intimitat personal i familiar davant la celebració d'esdeveniments culturals, ignorant completament els drets culturals.

A tall d'exemple, podem esmentar la *Sentència dictada pel Tribunal Superior de Justícia de 4 de febrer de 2022 (JUR\2022\109633)* en què es va acordar el cessament d'un conjunt d'esdeveniments musicals i el pagament d'una indemnització per l'Administració a la persona afectada, atenent el dret a la intimitat personal i familiar de la recurrent i sense fer cap referència als drets culturals.

Resulta igualment cridanera la *Sentència del Tribunal de Justícia de Canàries de 18 de maig de 2023 (CA:TSJICAN:2023:835)* conforme a la qual es va prohibir la celebració del carnaval a Vegueta i es va condemnar a l'Ajuntament al pagament d'una indemnització, en aplicació al dret a la intimitat personal i familiar. Tampoc no s'esmenten en aquesta Sentència els drets culturals.

En aquestes circumstàncies, seria desitjable establir una regulació per a tot el territori nacional que fixi uns criteris objectius d'aplicació per a la celebració d'esdeveniments culturals i musicals, que permetin protegir la salut, el medi ambient, la intimitat i, alhora, garanteixin l'organització d'aquests esdeveniments i l'exercici consegüent dels drets culturals.

D'aquesta manera, s'evitaria l'enorme inseguretat jurídica que l'actual manca de certesa genera totes les parts afectades, és a dir; les empreses promotores d'esdeveniments culturals i musicals, les persones creadores, el públic assistent i la mateixa Administració competent per acordar la suspensió.

A això hem d'afegir que una regulació harmonitzada solucionaria les dificultats que planteja als agents culturals el fet de trobar-se sotmesos a normes que varien entre comunitats autònomes, i fins i tot entre municipis. Penseu-vos, per exemple, en una gira de concerts o una gira de teatre, que, en ser realitzada en diferents territoris, obliga els seus promotors a adaptar l'espectacle en cadascun als requisits particulars establerts en relació amb la contaminació acústica. Això no sols genera una gran inseguretat jurídica, sinó que a més pot arribar a menyscabar l'exercici dels drets culturals en uns territoris amb criteris més restrictius davant d'altres.

Per tant, resulta convenient que, a fi de salvaguardar no només els drets dels veïns (protecció de la salut, medi ambient, intimitat), sinó també de les empreses promotores d'esdeveniments culturals i musicals, de les persones creadores i del públic assistent (drets culturals), la normativa equilibri els dos interessos, separant els esdeveniments culturals dels restants focs a tot el territori nacional i que tingui en consideració les singularitats pròpies d'un sector que requereix un tractament singular per poder desenvolupar-se de manera eficaç.

V.- El cas particular de Catalunya

Recentment, en concret, l'any 2024 la Generalitat de Catalunya va publicar el *Projecte de decret pel qual es desenvolupa la Llei 16/2002, del 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica, i se n'adapten els annexos*.

En aquest projecte i precisament amb motiu dels conflictes judicials generats per la manca de certesa de la normativa vigent, es va incloure un precepte dedicat a regular la possible suspensió dels objectius de qualitat acústica per a la celebració d'esdeveniments culturals, en què, de manera absolutament pionera, es van establir un conjunt de criteris objectius d'aplicació per l'Administració competent en la presa de la seva decisió.

Si bé considerem que la fixació de criteris objectius pot contribuir a pal·liar l'actual inseguretat jurídica que genera el fet que l'autorització per a la suspensió esmentada estigui sotmesa a la decisió discrecional de l'Administració, el fet és que tal com han estat determinats en el projecte de decret limitarien i, fins i tot, impedirien la celebració d'activitats culturals i musicals a Catalunya, sense justificar.

Concretament, la proposta publicada des de la Generalitat disposa que la suspensió només podria ser autoritzada per l'Administració competent durant un màxim d'11 dies a l'any per zona i sota la condició de no superar uns nivells sonors concrets, que farien pràcticament inviable l'organització d'esdeveniments musicals.

D'aquesta manera i malgrat que l'article 20 bis de la vigent *Llei 16/2002, de 28 de juny, de Protecció contra la Contaminació Acústica*, contempla la possible suspensió provisional dels objectius de qualitat acústica a Catalunya, amb motiu de l'organització d'actes tradicionals, festius, esportius, culturals o d'un altre tipus, que tinguin un especial arrelament o interès social, el desenvolupament reglamentari proposat afegeix un conjunt de condicionants que converteixen en pràcticament inaplicable la possibilitat contemplada en el precepte esmentat.

Així si són aprovades les condicions esmentades, la celebració de les festes i revetlles populars que gaudeixen d'un arrelament i rellevància especial a Catalunya i que conformen un dels pilars essencials de la cultura tradicional catalana, quedarà limitada i, fins i tot, impossibilitada, amb el consegüent empobriment cultural que això pot provocar.

Això és d'una enorme gravetat, no només perquè el principi de jerarquia normativa es podria veure conculcat, en la mesura que la reforma proposada impediria la possibilitat de suspensió provisional dels objectius de qualitat acústica, prevista en una norma de rang superior, en concret, l'article 20 bis de la vigent *Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció*. Sinó

també perquè les activitats culturals i musicals constitueixen entorns en què, tant els artistes i creadors com els assistents, poden exercir els drets culturals que els reconeix la normativa internacional, europea, nacional i autonòmica a què ens hem referit a l'apartat II d'aquest informe.

Com ha assenyalat el Tribunal Constitucional en multiplicitat de Sentències, entre les quals es troben les analitzades a l'apartat IV d'aquest informe, qualsevol limitació en l'exercici dels drets expressats que es pretengui incorporar a la regulació ha d'estar basada en raons fundades i, així mateix, ha de ser idònia, necessària i proporcionada.

Tanmateix, no trobem cap element normatiu o científic que justifiqui les limitacions establertes al projecte de decret i, encara menys, la proporcionalitat de la limitació temporal d'11 dies.

Així, a l'Exposició de Motius del projecte de decret s'al·ludeix a l'“Informe Soroll Ambiental a Europa 2020” de l'Agència Europea de Medi Ambient, com a element impulsor del mateix projecte. Aquest informe presenta una avaluació actualitzada de la població exposada a alts nivells de soroll ambiental, provinent del trànsit, mitjans de transport, indústria i el seu impacte associat a la salut a Europa. Però, enlloc del referit informe es fa referència al fet que els esdeveniments culturals tinguin un impacte en el benestar i en la salut de les persones i que, per tant, cal revisar la normativa de contaminació acústica d'aplicació d'aquest sector.

I això perquè, com hem anticipat, no és gens comparable l'impacte que pot tenir el soroll ambiental provinent d'una obra, del trànsit, dels mitjans de transport i de la indústria, que és el que pot generar més contaminació acústica i en què, per tant, s'han centrat en tot moment les Directives europees, amb el so emès en activitats culturals i musicals.

Tampoc a la Memòria general del projecte de decret no trobem cap referència als motius pels quals es pretenen incorporar els anteriors condicionants.

I tampoc a les Directives europees o a la normativa estatal o a qualsevol de les normes autonòmiques s'estableix algun argument sobre això.

Doncs si bé a l'article 15 del Reial decret 1367/2007, de 19 d'octubre, es fa una al·lusió indirecta a un termini d'11 dies, com veurem a continuació, és aplicable a un context diferent.

En concret, l'article 15 disposa que:

“Es considerarà que es respecten els objectius de qualitat acústica establerts a l'article 14, quan, per a cadascun dels índexs d'immissió de soroll, Ld, Le, o Ln, els valors avaluats conforme als procediments establerts a l'annex IV, compleixen, en el període d'un any, que:

a) Cap valor supera els valors fixats a la corresponent taula A, de l'annex II.

b) El 97 % de tots els valors diaris no superen en 3 dB els valors fixats a la corresponent taula A, de l'annex II.”

D'acord amb el precepte transcrit, els objectius de qualitat acústica es respecten sempre que (i) els valors anuals no superin els límits de la taula A de l'Annex II, del Reial decret; i (ii) el 97% dels valors corresponents als 365 dies de l'any (és a dir, 354 dies) no superen en més de 3dBA els fixats en aquesta taula.

En conseqüència, és possible entendre que en el 3% restant (és a dir, en 11 dies) es podrien produir superacions, sense que es disposi en quina mesura, sempre que la mitjana anual es continuï mantenint per sota del valor límit fixat a la taula.

Veiem doncs que els 11 dies es troben referits a supòsits en què no cal sol·licitar cap suspensió, ja que al·ludeixen a un cas en què els objectius de qualitat acústica es respecten.

És per això que resulta absolutament desproporcionada la fixació al projecte de decret d'un termini tan extremadament curt com ho és el d'11 dies, que faria en tot cas inviable l'organització d'esdeveniments culturals a Catalunya.

Referent a això, resulten il·lustratives les Sentències dictades pel Tribunal Europeu dels Drets Humans (Sentències 16 de novembre de 2004 assumpte Moreno Gómez i 16 de gener de 2018 assumpte Cuenca Zarzoso), posteriorment recollides pel nostre Tribunal Constitucional i pel Tribunal Suprem, que coincideixen en la consideració que mereix la protecció dispensada al dret fonamental a la intimitat personal i familiar, i la inviolabilitat del domicili (art. 18 CE) davant d'emissions acústiques greus i reiterades.

Tanmateix, resulta indiscutible que l'emissió de so al si d'activitats culturals durant un màxim d'11 dies a l'any és molt lluny de ser considerada greu i, encara menys, reiterada²².

No neguem en absolut la importància de preservar el dret al descans dels veïnes, però és essencial fer-ho en equilibri i ple respecte dels drets culturals, donant un tractament diferenciat al soroll emès per qualsevol activitat respecte al so provinent de les activitats culturals i musicals. D'altra manera, es conculcaran els drets fonamentals a la llibertat artística i creativa, així com d'accés a la cultura i participació en la vida cultural, el reconeixement i el respecte dels quals són de compliment obligat d'acord amb l'ampli cos normatiu a què ens hem referit en aquest informe.

Les mesures plantejades en el projecte de decret, lluny de conciliar sengles drets, farien pràcticament inaplicable la possibilitat de suspensió dels objectius de qualitat acústica establerta a l'article 20 bis de la Llei 16/2002 de Catalunya, amb el consegüent sacrifici injustificat de l'exercici dels drets culturals a les activitats culturals i musicals.

²² Victor Vázquez, Professor titular de Dret Constitucional de la Universitat de Sevilla, Aula “La cultura no es ruido”, disponible en el següent enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=8I2cl7DucPs>

Encara més, aquestes mesures podrien provocar fins i tot un efecte dissuasiu (anomenat pels nord-americans “chilling effect”²³) en l'exercici dels drets de lliure creació i producció artística per part de les empreses promotores dels esdeveniments, així com dels i les creadores.

Considerem que és urgent revisar l'orientació del projecte de decret, la redacció del qual ha d'atendre en tot cas la necessitat de ponderar el dret a la intimitat amb els drets a la producció i creació artística, sense que el primer pugui prevaldre sobre el segon. Doncs si fos aprovat en els seus termes actuals, podria derivar en una vulneració del dret a la producció i creació artística i cultural, en la mesura que podria impedir-ne l'exercici de manera absoluta.

²³ “El efecto disuasorio (chilling effect) sobre el ejercicio de los derechos en nuestra jurisprudencia constitucional.”, Joaquín Urias, Professor de la Universitat de Sevilla, Revista Española de Derecho Constitucional, 2023.

VI.- Conclusions

Al llarg d'aquest informe hem fet una anàlisi sobre la normativa relativa a la contaminació acústica i hem detectat que, més enllà que constitueix un cos normatiu certament atomitzat, se centra únicament a garantir la defensa del dret a la salut (article 43 de la Constitució espanyola) i el medi ambient (article 45 de la Constitució), així com del dret a la intimitat personal i familiar.

Així mateix, i des de l'òptica expressada, dona un tractament equivalent al soroll procedent de la circulació viària, el transport ferroviari, el transport aeri i qualsevol activitat, que al so emès per les manifestacions culturals i musicals.

Això fa que els límits d'aplicació a aquestes darreres manifestacions siguin excessivament rígids i ignorin el valor cultural i, fins i tot, els efectes favorables per a la salut, els quals han quedat constatatats en multiplicitat d'estudis.

A això se suma que, si bé tant la normativa estatal com la major part de les normes autonòmiques contemplen la possibilitat de suspensió temporal dels objectius de qualitat acústica per part de l'Administració que resulti competent, a fi de possibilitar la realització d'activitats culturals i musicals, cap no disposa els criteris d'aplicació per a la presa d'aquesta decisió, cosa que provoca que la suspensió i la consegüent celebració d'aquestes activitats quedi a l'atzar de la decisió discrecional de l'Administració.

La realitat descrita no només provoca una situació d'inseguretat jurídica als agents afectats; és a dir, a les empreses promotores dels esdeveniments culturals i musicals, a les persones creadores, al públic assistent i, fins i tot, a la mateixa Administració, que es pot trobar que la seva decisió sigui qüestionada pels tribunals, sinó que, a més, està dificultant i, de vegades, fins i tot limitant l'exercici dels drets culturals igualment reconeguts per la nostra Constitució i per un ampli elenc normatiu internacional, europeu, nacional i autonòmic. Ens referim, en concret, al dret a la llibertat de creació i producció artística, així com al dret d'accès i de participació en la vida cultural, tots contemplats en els articles 9, 20 i 44 de la Constitució.

Considerem que és urgent establir una regulació per a tot el territori nacional que fixi uns criteris objectius d'aplicació per a la celebració d'esdeveniments culturals i musicals, que permetin protegir la salut, el medi ambient, la intimitat i alhora garanteixin l'organització d'aquests esdeveniments i el consegüent exercici dels drets culturals.

Com assenyala el Tribunal Constitucional, en aquells casos en què un dret fonamental concorre amb un altre de la mateixa naturalesa, el seu exercici troba els seus límits en el respecte de l'altre i s'ha de procedir a la realització d'un judici de ponderació entre tots dos, que permeti determinar l'abast de l'eventual limitació d'un dret respecte a un altre.

Com a exemples d'aquesta ponderació hem esmentat en aquest informe la no aplicació dels límits establerts a la normativa de contaminació acústica tant al so de les campanes de les esglésies per trucar al culte, com a les instal·lacions educatives i esportives a Catalunya.

29 d'octubre de 2025

Anex I: Normes autonòmiques en matèria de contaminació acústica

ANDALUSIA	-Llei 7/2007, del 9 de juliol de Gestió Integrada de la Qualitat Ambiental. -Decret 6/2012, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de Protecció contra la Contaminació Acústica a Andalusia, i es modifica el Decret 357/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament per a la Protecció de la Qualitat del Cel Nocturn davant la contaminació lumínica i l'establiment de mesures d'estalvi i eficiència energètica. -Decret 50/2025, de 24 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament per a la preservació de la qualitat acústica a Andalusia.
ARAGÓ	-Llei 7/2010, del 18 de novembre, de protecció contra la contaminació acústica d'Aragó.
CASTELLA I LLEÓ	-Llei 5/2009, del soroll de Castella i Lleó. -Decret 38/2019, de 3 d'octubre, pel qual es modifiquen els Annexos II, III, IV, V i VII de la Llei 5/2009, de 4 de juny, del Soroll de Castella i Lleó i l'Annex de la Llei 7/2006, de 2 d'octubre, d'Espectacles Públics i Activitats recreatives de la Comunitat de Castella i Lleó.
CATALUNYA	-Llei 16/2002, de protecció contra la contaminació acústica. -Decret 176/2009, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica, i se n'adapten els annexos.
COMUNITAT FORAL DE NAVARRA	-Llei Foral 17/2020, de 16 de desembre, reguladora de les activitats amb incidència ambiental.
COMUNITAT VALENCIANA	-Llei 7/2002, de 3 de desembre, de protecció contra la contaminació acústica.

	-Decret 266/2004, de 3 de desembre, del Consell de la Generalitat, pel qual s'estableixen normes de prevenció i correcció de la contaminació acústica en relació amb activitats, instal·lacions, edificacions, obres i serveis. -Decret 104/2006, de 14 de juliol, del Consell, de planificació i gestió en matèria de contaminació acústica.
EXTREMADURA	- Llei 16/2015, del 23 d'abril, de Protecció Ambiental de la Comunitat Autònoma d'Extremadura. -Decret 19/1997, de 4 de febrer, de reglamentació de sorolls i vibracions.
GALÍCIA	-Decret 106/2015, del 9 de juliol, sobre contaminació acústica de Galícia.
ILLES BALEARS	-Llei 1/2007, contra la contaminació acústica de les Illes Balears
LA RIOJA	-Decret 29/2018, de 20 de setembre, pel qual s'aprova el reglament de desenvolupament del Títol I, Intervenció Administrativa, de la Llei 6/2017 de Protecció de Medi Ambient de La Rioja.
PAÍS BASC	-Llei 10/2021, del 9 de desembre, d'Administració Ambiental d'Euskadi. -Decret 213/2012, de 16 doctubre, de contaminació acústica de la Comunitat Autònoma del País Basc.
REGIÓ DE MÚRCIA	-Llei 4/2009, de 14 de maig, de protecció ambiental integrada.
CEUTA	-Ordenança municipal sobre emissió de sorolls, vibracions i altres formes d'energia.
MELILLA	-Ordenança de Protecció del Medi Ambient davant de la Contaminació per Sorolls i Vibracions.

